

Ako môžeš vedieť, kto si, keď sa nevidíš?

Čo nerobíš,

keď sa
stanete

neviditeľnými

ROSS WELFORD

albatros

Čo nerobiť, keď sa stanete neviditeľnými

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.albatros.sk
www.albatrosmedia.sk

Ross Welford

Čo nerobiť, keď sa stanete neviditeľnými – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všetky práva vyhradené.

Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS **MEDIA**

Čo nerobiť, keď sa stanete neviditeľnými

Ross Welford

Čo nerobit',

keď

ROSS WELFORD

sa

stanete

neviditeľnými

ALBATROS

Mamičky z lásky

Časť prvá

Tesne predtým, než som zaspala, zreteľne som sa videla. Bolo ma vidno a ja som vedela, kto som.

To bolo predtým.

Nie som si úplne istá, čo presne ma budí: či svetlo z UV trubíc v soláriu, alebo Lady, ktorá pri dverách medzi chodbou a garážou strká ňufákom do misky s krmivom.

Aj keď pevne privieram oči, tie fialkasté svetlá sú také silné, že ma oslepujú.

Zaspala som?

Prečo sa nespustil časovač?

Ako dlho som už tu?

Tieto otázky mi však z mysli vytláča jedna podstatná vec, a to je tá, že som veľmi smädná. Jazyk sa mi už ani nelepí na ústa, len mi škriabe o podnebie. Nazbieram dostatočne veľa slín na to, aby mi začal aspoň trochu fungovať.

Nadvihla som kryt na ležadle solária a prehupla nohy cez okraj. Zbadám malú kaluž potu – vylúčených škodlivín, ako by povedala stará mama – na mieste, kde som predtým ležala. Pre tie svetlá stále nič nevidím, hoci neprestajne žmurkám – a toto je zvláštne – zdá sa, že žmurkaním sa mi pred očami nezatmieva, i keď sa mi v nich hemžia akési bodky a záblesky.

Rukou šmátram po stene solária, hľadám vypínač a zhasínam svetlá.

Je to lepšie, ale len o kúsok. Ešte vždy sa cítim príšerne. Strašne ma bolí hlava, a preto ešte chvíľku sedím.

Mala som ten časovač najskôr vyskúšať. Ako sa tak pozerám na staré digitálne hodiny na stene v garáži, čas na nich preskakuje z 11.04 na 11.05.

Ach. Môj. Bože.

Bola som pod tými svetlami asi tak hodinu a pol. Vitaj, spálená koža! Svetlá pokožka, ryšavé vlasy (lepšie povedané červenohnedé), rozpínajúce sa akné a totálne spálenie: to je teda kombinácia.

Uprene hľadím pred seba, nech si oči zvyknú na zaprášené šero garáže. Je tu starý zrolovaný koberec z chodby, môj detský bicyklík, ktorý sme z nejakého dôvodu ešte nevyhodili, a niekoľko kartónových škatúl s oblečením ako charitatívny dar kostolu. Úzke okno vo dverách, ktoré vedú do zadnej záhrady, je popraskané dažďovými kvapkami. Odkedy som vstala, ubehlo asi len dvadsať alebo tridsať sekúnd.

Vtom mi zvoní telefón. Je pohodený len tak na zemi v garáži, a keď sa naň pozriem, vidím, že mi volá Elliot trkvas Boyd – jasné, že to nie je jeho celé meno. Často sa mi stáva, že sa mi nechce s ním hovoriť, tak sa za mobilom iba načiahnem a vypnem zvuk, nech si hovorí do odkazovej schránky.

Toto je chvíľa, ktorá sa mi navždy vryje do pamäti.

Chvíľa taká zvláštna a desivá, že ju len ťažko opísať, ale skúsím to.

Viete, spočiatku som si ani nevšimla, že som sa stala úplne neviditeľnou.

Potom však áno.

Kapitola prvá

Načiahnuť sa, zdvihnúť vyzváňajúci telefón, nájsť tlačidlo tichého režimu, vypnúť zvuk a zízať na obrazovku, kým telefón vibruje v ruke a potom už nie... to všetko sú úplne *normálne* a každodenné veci, takže si myslím, že môj mozog jednoducho iba vyplní prázdné miesta.

Prázdné miesta ako napríklad moja ruka a prsty.

Je to asi niečo také, ako keď sa človek pozerá na kreslený film. Každý vie, že kreslený film, alebo napokon akýkoľvek druh filmu, je v skutočnosti sled nehybných obrázkov. Keď ich sledujete rýchlo po sebe, váš mozog vyplní medzery, takže neregistrujete trhané pohyby.

Myslím si, že toto robia moje oči a mozog počas tých dvoch alebo troch sekúnd, ktoré by mi zabralo vypnutie zvonenia. Moju ruku, vidno' iba preto, lebo sa *očakáva*, že tam je.

Ale nie nadtľho.

Žmurknem a hodím pohľad na telefón na zemi. Potom sa pozriem na ruku. Držím ju rovno pred tvárou a otočím ju.

Nie je tam.

Dobre, zastavte sa na chvíľu. Podržte si ruku priamo pred tvárou. Ja počkám.

Máte ju tam, však? Je to vaša ruka? Samozrejme, že áno.

Teraz ju otočte a prezrite si opačnú stranu. Presne toto som robila i ja pred pár sekundami s tým rozdielom, že moja ruka tam nebola – teda nie je.

V tejto fáze sa nebojím ničoho. Čo ma mátie ešte viac.

Premýšlam: Je to zvláštne. Ovplynulo solárium moju myseľ? To akože stále napoly spím alebo snívam, alebo mám halucinácie, alebo čo teda?

Pozerám sa dole na svoje nohy. Tiež tam nie sú, hoci sa ich môžem dotknúť. Môžem sa dotknúť tváre. Môžem sa dotknúť a cítiť každý kúsok svojho tela, ibaže ho nevidím.

Neviem, ako dlho tam už sedím, stále sa len pozerám na miesto, kde by som mala byť. Trvá to niekoľko sekúnd, ale asi nie viac ako minútu. Mysľou sa mi prehánajú myšlienky ako: už sa toto niekedy stalo? Môže byť toto normálne? Žeby ma dočasne oslepilo silné UV svetlo? Lenže ostatné veci vidím – iba seba nie.

Teraz už mám strach a prudko dýcham. Postavím sa a idem k umývadlu so zrkadlom, ktoré je v rohu garáže.

A vtedy vykríknem. Tlmene – je to skôr také zalapanie po dychu.

Ak môžete, predstavte si, že stojíte pred zrkadlom a nevidíte nič. Vaša tvár sa na vás nepozera. Vidíte jedine miestnosť za sebou. Alebo, v tomto prípade, garáž.

Po tom, ako som si povzdychla, si uvedomujem, čo sa deje. Krútim hlavou, usmievam sa, a dokonca sa aj trochu zachichoce. Hovorím si, fajn, určite sa ti to sníva. A – fíha! – tento sen je ako živý! Naozaj sa mi zdá, že je skutočný. Poznáte to, o niektorých snoch viete, že sú snami, už keď sa vám snívajú. Tento nie! Tento je skutočný, najviac ako len môže byť, a začínam mať pocit, že je to celkom dobrá zábava. Predsa len preletím cez kontrolný zoznam s názvom Sníva sa mi to?, žmurkám, štípem sa, hovorím si: Zobuď sa, Ethel, je to len sen.

Až na to, že keď sa to skončí, som stále tam, v garáži. Toto je jeden tvrdohlavý sen! Tak to opakujem znova a znova.

Ale kdeže, sen to nie je.

Celkom určite to nie je sen. V tej chvíli sa prestávam usmievať.

Pevne zatváram oči a nič sa nedeje. Cítim, ako sa mi napínajú očné viečka, ale stále vidím. Vidím celú garáž, hoci dobre viem, že mám pevne zatvorené oči – vlastne pevne prižmúrené.

Dám si ruku cez oči a aj tak všetko vidím.

Náhle pocítim v žalúdku nával strachu, hrôzy a zdesenia, čo je strašná kombinácia, keď sa to dostaví všetko naraz. Bez varovania zvraciam do umývadla, nevidím však, že by niečo vychádzalo von. Počujem, ako to špliecha. V ústach cítim chuť horúcich vývratkov. Prejde jedna či dve sekundy a ja sledujem, ako sa to zhmotňuje: moje napoly strávené kukuričné vločky z raňajok.

Púšťam vodu, aby som to zmyla. Strkám ruku do prúdu vody a voda má zrazu akýsi tvar. Hľadím ako obarená, keď si chcem priložiť plnú dlaň vody k smädným ústam a predo mnou stúpa bublajúci kopček vody. Srknem si z nej, potom sa znova pozerám do zrkadla: na chvíľku zbadám svoje pery na mieste, kde sa ich dotkla voda a horko-ťažko rozoznávam tekutinu, ktorá sa spustila dolu hrdlom a potom zmizla.

Nikdy v živote som nebola taká vydesená a úplne ma to pohltilo.

Stojím pred zrkadlom, svojimi neviditeľnými rukami pevne zvieram boky umývadla, mozog mi takpovediac vibruje od toho, ako sa snaží spracovať celú túto... túto... podivnosť, robím to, čo by robil každý.

To, čo by ste robili aj vy.

Kričím o pomoc.

„Starká! STARKÁ! STARKÁ!“

VAROVANIE

Rozpoviem vám, ako som sa stala neviditeľnou a ako som pritom objavila aj kopec iných vecí.

Ale predtým než tak urobím, musíte vedieť, čo môj učiteľ pán Parker nazýva ‚pozadím príbehu‘. Ide o veci, ktoré viedli k tomu, že som sa stala neviditeľnou.

Zostaňte so mnou niekoľko nasledujúcich kapitol. Budem stručná a potom sa znova ocitnete v garáži so mnou ako neviditeľnou osobou.

Prvá vec, ktorú by som však mala urobiť predtým, než budem pokračovať, je varovať vás: nie som ‚rebelka‘.

Hovorím to len pre prípad, že by ste dúfali, že sa ukážem ako jedno z tých protivných deciek, ktoré sa neustále dostávajú do problémov a sú ‚drzé‘ k dospelým.

Teda ak nepovažujete za problém to, že sa človek stane neviditeľným.

Pokiaľ ide o to, že som sa nezdvorilo správala k pani Abercrombiovej, tak to bola nehoda, ako som už vravela tisíckrát. Chcela som jej povedať, že je ‚tetka‘ – čo je, priznávam, samo osebe dosť neslušné slovo, ale nie až také neslušné ako to, ktoré som omylom použila a ktoré sa s tým rýmuje. Spôsobil mi to VEĽKÉ problémy so starkou. Pani Abercrombiová si o mne dodnes myslí, že som veľmi drzá, hoci sa to stalo pred viac než troma rokmi, a dokonca som jej aj napísala ospravedlňujúci list na staršom najlepšom listovom papieri.

(Viem, že sa na mňa ešte hnevá, lebo jej pes Geoffrey na mňa stále vrčí. Geoffrey síce vrčí na každého, ale pani Abercrombiová ho vždy zahriakne: „Geoffrey, prestaň“ – nikdy to však nerobí, keď vrčí na mňa.)

Tak či onak, väčšinou len potichu sedím vzadu v triede, riešim si svoje veci – la-la-la, niečo ako neotravuj-ma-a-ja-nebudem-otravovať-teba.

Ale viete, čo hovoria dospelí, aby vyzerali múdro: „Ach, vidíte – tichá voda brehy myje, pravda?“

To som ja. ,Tá tichá.‘ Taká tichá, že som takmer neviditeľná.

Čo je, keď sa nad tým zamyslím, celkom vtipné.

Kapitola druhá

Ako ďaleko do minulosti by ste sa chceli vrátiť?

Ak sa opýtate mňa, všetko sa to začalo tou pizzovou záležitosťou. Práve to ma rozrušilo natolko, že som tak trochu stratila rozum a neskôr ešte viac.

Stalo sa to takto.

Jarrow Knightová – kto iný? – vykrikla: „Donáška pizze!“, keď som vkročila do triedy, a skoro každý sa zasmial. Nebol to však ten cha-cha smiech – ale skôr pridusený, zlomyseľný chichot. Väčšina ľudí z mojej triedy *v skutočnosti* nie je krutá.

Najskôr mi to nedošlo. Nemala som ani poňatia, že by to mohlo mať so mnou niečo spoločné. Dokonca som si myslela, že je to nejaký vtíp a ja som vošla, práve keď bol v polovici, a tak som sa usmiala a trochu aj zasmiala, ako keď sa človek smeje, keď sa nechce cítiť mimo.

Muselo to vyzerat čudne, keď si na to spätne pomyslím.

Keď som sa o niekoľko dní neskôr rozprávala s dievčatami pred chemickými laboratóriami, Jarrow, jej brat a ešte pár ľudí prešli popri mne a Jarrow polohlasne povedala: „Jez, objednal si si pikantnú americkú?“, načo si tľapli, pričom Kirsten s Katie len hľadeli do zeme.

Už vám to došlo? Vždy keď si na to spomeniem, zabolí to. (Ešte budete počuť veľa o bolestiach a spomienkach, tak by sme si asi na to mali začať zvykať.)

„Donáška pizze“ je narážka na moju tvár.

„Pizzová tvár“ = akné. To znamená vyrážky, uhry, vredy a všetky tie vyrážkové veci. Chápete, hej? Tej narážke, nie akné.

Moja tvár vraj pripomína to, čo je navrchu pizze. Úžasná sranda. Mimochodom, vôbec nepripomína. Nie je to až také zlé.

Dvanásťročná a akné? Viem, že je to asi skoro. Dokonca aj doktor Kemp povedal, že som „niekde pri konci stupnice“, ale nie je to abnormálne. Nie, „abnormálne“ si ponecháme na samotné akné, ktoré „sa blíži k horšiemu koncu stupnice“. Takto pekne sa dá povedať to, čo by praktický lekár povedal slovami: „Fúú, máš to fakt zlé.“

Nebudem vás zaťažovať podrobnosťami. Možno práve jete, keď si toto čítate, a detaily nie sú veľmi pekné.

Toto sa stalo približne pred troma mesiacmi. Spomínané slová „pizzová tvár“ mi ozrejmili niekoľko vecí:

1. Moja stratégia, ako byť v škole nenápadnou, nebola priveľmi úspešná. Každý pozná to dievča s akné. Dovtedy sa celá zákerná pozornosť upriamovala na Elliota Boyda, čo mi vyhovovalo. Lenže teraz som bola terčom aj *ja*.
2. Naozaj si myslím, že niektorí ľudia sa domnievajú, že akné sa dá *chytiť*. Ale ja predsa nie som nijaká zúfalka, ktorá trávi celé dni osamelá, pritom však obklopená ľuďmi, ktorí si z nej robia posmech. Jednoducho celá záležitosť okolo hľadania „najlepšího priateľa“ trvá dlhšie, než som očakávala, a zaujímalo by ma, či je to kvôli akné. Starká tvrdí: „Buď sama sebou“, čo znie ako dobrá rada. Asi to *je* dobrá rada, pokiaľ máte jasnú predstavu o tom, kto ste – a ja mám. Alebo som mala, pokým sa nezačalo všetko kaziť. Starká tiež hovorí: „Ak chceš dobrého kamaráta, buď ty dobrou

kamarátkou.“ Vždy takto rozpráva. Niekedy mám pocit, že tie myšlienky zbiera. Problém je ale v tom, že v mojom okolí je žalosťne málo ľudí, s ktorými sa môžem priateliť.

3. Jarrow Knightová je moja nočná mora. Nie je to nič nové, ale spolu s jej bratom dvojčatom predstavujú čisté zlo.
4. Už naozaj musím, musím, *musím* niečo urobiť so svojou pleťou.

Vyrážky sa mi začali tvoriť asi tak pred rokom. Najskôr sa mi objavil malý pupáček na čele. Podľa mňa tú vyrážku za mnou poslala ako prieskumníka Armáda akné. Tá potom podala správu na veliteľstvo a v priebehu pár týždňov sa na mojom čele utáboril celý pluk vyrážok a uhrov a nič z toho, čo som podnikla, ich nezahnilo preč.

A potom začala Armáda akné kolonizovať ďalšie časti môjho tela. Môj krk hostil malú čatu vriedkov, ktoré sú fakt dosť veľké, zreteľné a bolestivé. Na hrudi som mala rotu malých uhrov, ktoré mi z času na čas zahnisali, a v priebehu dvoch mesiacov sa ďalšia jednotka vydala na výpravu, aby sa zmocnila aj mojich nôh.

Najhoršia vec je tá, že stará mama ma neberie vážne, a to ma vytáča.

„Vyrážky, miláčik? Chúďatko. Ja aj tvoja mama sme ich mali tiež. Nie je to natrvalo. Vyrastieš z toho.“

Už pred tou príhodou s pizzou bolo v škole oveľa *menej* zábavy. Bola to iba náhoda, ale v čase, keď sa dialo toto všetko, Flora McStayová – ktorá bola asi mojou najlepšou kamarátkou – sa odsťahovala do Singapuru a Kirsten Olenovú preradili do inej triedy a ona sa začala baviť s dvojčatami Knightovcami.

O nich neskôr.

Ide o to, že som potrebovala plán, ako sa zbaviť vyrážok, a tak do môjho života vstúpilo solárium a čínska medicína.

A veru nie, súčasťou plánu nebolo, aby som sa stala neviditeľnou. To by celkom určite bolo ,na tom najzďalenejšom konci stupnice‘.

A taktiež – v prípade, že to musím povedať – súčasťou plánu nebolo dostať sa k Elliotovi Boydovi bližšie, než je nevyhnutné.

Kapitola tretia

Takže ešte stále sme v minulosti a vy ste tu, čo je fajn.

Elliot Boyd, hm? ‚Smradliot‘ Boyd, ako ho nazývajú, pretože raz si z neho niekto urobil srandu a teraz sa to na neho prilepilo, ako sa zápach lepí na človeka.

Decko, ktoré nikto nemá rád.

Je to pre jeho výšku? Váhu? Vlasy? Prízvuk?

Alebo, lepšie povedané, preto, že smrdí?

Mohla by to byť ktorákoľvek z týchto vecí, ale aj všetky dokopy. Je veľký ako medveď, vysoký ako niektorí učitelia, má veľké brucho a bradu posiatu bielymi chlčkami, ktorými sa podľa mňa snaží zakryť to, že má pod nimi druhú bradu.

Pokiaľ ide o to, že smrdí, úprimne, nesmrdí až *tak* veľmi, hoci sa snažím o to, aby som sa nemusela na vlastnej koži presvedčať, že sa úspešne vyhýba mydlu a dezodorantu.

Myslím si, že ho ľudia majú v zuboch pre jeho správanie. Je prehnane sebavedomý a ctižiadostivý, drzý, hlučný a – toto je moje obľúbené – ‚nadutý‘. Toto slovo použil pán učiteľ Parker, ktorý vie dobre narábať so slovíčkami.

Viete vy čo? Myslím si, že je to jednoducho preto, lebo je z Londýna. Namojdušu. Ľudia boli proti nemu od prvého dňa, pretože začal nadávať na futbalový klub Newcastle United (je fanúšikom Arsenalu, alebo to aspoň tvrdí). Tu u nás, pokiaľ nemáš veľmi dobrú

výhovorku, fandíš Newcastleu. Prejde ti ešte Sunderland alebo Middlesbrough. Ale určite nie futbalový tím z Londýna – ani keď, ako sa ukazuje, pochádzaš z Londýna.

Boyd sa k nám pridala od prvého dňa ôsmej triedy. Nikto ho nepoznal, a tak by od neho človek očakával, že sa bude snažiť byť nenápadný, ale to nie. *Zdá sa mi*, že sa domnieval, že to, čo urobil v prvý deň v škole, bolo vtipné – viete, čo myslím, bol odvážny a papuľnatý, ale nezanechal dobrý dojem.

Okrem toho, že nás pán Parker učí fyziku, je aj náš triedny učiteľ, ktorý zapisuje veci a tak podobne. Zatľapkal rukami a odkašľal si.

„Vitajte späť, šťastní ľudkovia, v najlepšom *chráme vzdelanosti* na severovýchode. Predpokladám, že ste si všetci počas prázdnin odýchli. Vynikajúce.“

Pán učiteľ Parker takto rozpráva pomerne často. Kedysi bol hercom a nosí kravatu, ktorá mu – znie to neuveriteľne – fakt pristane.

„Niekoľko ľudí prišlo do našej triedy! Až z ďalekého slnečného Londýna... Ďakujem, pán Knight, pískajú iba chrapúni... Prosím, zatlieskajte pánovi Elliotovi Boydovi!“

V tomto okamihu by naša trieda – ktorá si týmto prešla už niekoľkokrát, keď prišli nové decká – obyčajne na podnet pána Parkera zatlieskala a nový žiak by sa zapýril a trochu aj pousmial, a to by bolo celé.

Hneď na to sa však Elliot Boyd postavil, zdvihol obe ruky nad hlavu a hlučne zahlásil: „Ar-se-nal! Ar-se-nal!“ a potlesk razom stíchol. Navyše ešte niečo dodal s typickým londýnskym prízvukom: „Čo? Ľudia, vy ste nikdy nepočuli o poriadnom futbale?“

Ty brdo, napadlo mi vtedy, dobrý návod, ako sa dá razom stať nepopulárnym, Elliot Boyd!

Od toho momentu sa minimálne polovica triedy rozhodla, že ho neznáša.

Nevyzeral, že by ho to odradilo alebo že by sa nedajbože umiernil. Elliot Boyd bol ako jeden z tých psov, ktorí sú obrovskí a huňatí a ktorí v parku vyskakujú na ostatné menšie psy a desia ich.

Horšie však bolo to, že sa po skončení vyučovania začal obšmietať okolo mojej skrinky, ako keby sme – len preto, že sme mali v istom úseku spoločnú cestu domov – mali byť automaticky priatelia.

Ani. Náhodou.

Bola by som ho naďalej ignorovala, keby sa nestal súčasťou toho, čo sa mi prihodí a ako sa stanem neviditeľnou.

ČO VŠETKO SOM VYSKÚŠALA NA AKNÉ

1. Staré dobré mydlo a voda. Toto starkej napadlo ako prvé. „Mne to pomohlo,“ povedala. Musela som sa udržať, aby som jej nepovedala: „Jasnéeé, ale to bolo ešte v temnom stredoveku, v dvadsiatom storočí.“ Navyše ošetrovanie starým dobrým mydlom a vodou sa zakladá na myšlienke, že ľudia majú vyrážky preto, lebo si nečistia tvár, a to nie je pravda.
2. Čistiace prostriedky a papierové obrúsky na čistenie pleti. Tie však na mojej *veľmi čistej* pleti rozjasňujú vyrážky ako majáky. Niekedy rozmýšľam, či mi to pleť ešte viac nezhoršuje.
3. Nejesť nič mastné. To bol strašný mesiac. Táto teória je založená na tom, že moja pleť je niekedy dosť mastná (a *to je* ešte slabé označenie, aby si ho človek zarámoval a zavesil na stenu). Ak by som teda nejedla maslo ani syr, ani mlieko, ani vyprážené jedlá, ani šalátové dressingy, ani – ako sa ukázalo – všetko chutné, potom by som nemala mastnú pleť. Nezabralo. A navyše som bola hladná.
4. Cesnak s medom. Každé ráno si nasekajte tri strúčiky cesnaku, ktoré zmiešajte s plnou lyžicou roztečeného medu. Odporné. A neúčinné.
5. Krém na vyrážky. Toto si vyžadovalo natierať si krém na tvár pred spaním. Napodiv, krém je vcelku mastný, a tak by sa mohlo zdať, že pleť ešte zhorší, ale nezhoršil. Ani nezlepšil.
6. Starý dobrý čerstvý vzduch. Ďalšia starkina rada. Súvisí s osvedčeným mydlom a vodou. Z tohto mala úžitok jedine Lady, ktorá si zhruba mesiac užívala prechádzky navyše, až kým som si nevšimla, že moja tvár je na tom rovnako. Prepáč, Lady.

7. Homeopatia. Holland & Barrett, obchodný reťazec s výživovými doplnkami, ponúka približne päť homeopatických prípravkov, ktoré by mali pomôcť vyliečiť akné. Mne však ani jeden z nich nepomohol.
8. Žihľavový čaj. Chutí tak zle, ako znie. Vlastne ešte horšie.
9. Vitamín B5. Na celom internete známy ako ‚zázračný liek‘. Ďalší bod.
10. Antibiotiká. Tie nakoniec odporučil doktor Kemp, keď som k nemu prišla druhýkrát a ukázala mu vyššie uvedený zoznam. Jedna tabletká Septrinu denne zaručuje vynikajúci výsledok... vôbec žiadny rozdiel.
11. Najnovšia vec: Úžasne čistá pleť od doktora Changa. Nákup cez internet. Stará mama povedala, že to vyzerá podozrivo, a keďže mi to odmietla kúpiť, musela som sa uchýliť k podvodu. Doktor Chang, tak ako aj Elliot Boyd, hrá veľkú úlohu v tom, ako sa mi podarilo stať sa neviditeľnou.

Kapitola štvrtá

Starká mi vraví, že keď bola moja mama v mojom veku, tiež mala akné a predsa z nej vyrástla ,taká krásna mladá žena‘.

Naozaj bola. Na fotografii, ktorú mám v izbe, má kratšie, hrdzavo-blondavé vlasy a obrovské, trochu smutné oči. Niekedy mám pocit, akoby vedela, že zomrie mladá, ale potom si prezriem ďalšie fotky, na ktorých sa smeje, a pomyslím si, že vlastne vôbec smutná nebola. Možnože – čo ja viem – bola trochu... nepokojná?

Takmer sa na ňu nepamätám, ak premýšlate, či mi je za ňou smutno. Zomrela, keď som mala tri roky. Rakovina.

Môj otec bol už v tom čase fuč. Vyparil sa, zmizol. „Chvalabohu, že je preč,“ uzavrela starká. Ledva vysloví jeho meno (volá sa Richard, hoci podľa toho, ako vyzerá, by sa mu viac hodilo meno Rick) a jediná jeho fotografia, ktorú mám, je zrnitá a urobená tesne po mojom narodení. Mama ma na nej drží v náručí a ocko sa vedľa nej usmieva. Je chudý, má bradu, vlasy dlhšie ako mama a na nose tmavé okuliare ako nejaká rocková hviezda.

„Do nemocnice prišiel opitý,“ povedala starká, keď sme sa o tom (naozaj len) občas rozprávali. „V takomto stave býval bežne.“

Keď som sa narodila, mama a ocko neboli manželia, zobrali sa až neskôr. Dali mi mamino priezvisko Leatherheadová, starká ho má tiež. Je uvedené na mojom rodnom liste:

Dátum narodenia: 29. júl

Miesto narodenia: Nemocnica svätej Márie, Londýn

Meno matky: Lisa Anne Leatherheadová

Povolanie: učiteľka

Meno otca: Richard Michael Malcolm

Povolanie: študent

A tak ďalej.

Oboznámim vás so skrátenou verziou. Aj tak je to v podstate všetko. Starká o tom nechce hovoriť. Myslím si, že ju to vždy z nejakého dôvodu priveľmi rozruší.

Keď bola stará mama malá, presťahovala sa do Londýna a tam vyrástla. Ona a môj starký sa rozišli niekedy v osemdesiatych rokoch. Ten teraz žije v Škótsku so svojou druhou ženou (Morag? Nepamätám si jej meno). Keď som sa narodila, mama mala dvadsaťtri rokov. Ona a ocko neplánovali mať rodinu, ako hovorieva starká – jednoducho sa to stalo.

Ocko sa dosť skoro vyparil. Nebolo to také zmiznutie, ktoré by musela riešiť polícia alebo tak. Nebola to záhada. Jednoducho ‚odišiel zo scény‘ a podľa starkej sa momentálne nachádza niekde v Austrálii.

Naposledy sme sa o ňom rozprávali pred niekoľkými týždňami.

Od mojich siedmich rokov si so starkou dávame po škole vždy olovrant. Viem: väčšina sedemročných pije džús alebo mlieko, ale ja nie. Čaj a koláčik alebo keksíky. A žiadne obyčajné hrnčeky: používame špeciálne čajníky, čínske šálky a podšálky a k tomu ešte misku s cukrom, hoci ani jedna nesladíme. Máme ju len na ozdobu. Na začiatku mi čaj veľmi nechutil. Bol veľmi horúci. Teraz ho však zbožňujem.

V škole sme na hodine občianskej náuky rozoberali s pánom učiteľom Parkerom profesie. Sedela som vzadu ticho ako mucha, keď sa

debata zvrtila na to, čo robia naši rodičia a ako niekedy deti kráčajú v ich šlapajach. O svojom ockovi som vedela jedine to, že bol ‚student‘, tak to stálo v mojom rodnom liste.

Zopár dní som plánovala, ako nahodiť túto tému. Kým starká nalievala čaj, opýtala som sa jej, prečo zmizol. Zámerne som sa nepýtala najskôr na jeho štúdium.

Odpovedala nepriamo: „Tvoj otec viedol veľmi divoký život, Ethel.“

Prikývla som bez toho, aby som tomu naozaj rozumela.

„Veľa pil. Priveľa riskoval. Myslím si, že nechcel byť za nič zodpovedný.“

„P... prečo?“

„Naozaj neviem, miláčik. Predpokladám, že je to spôsobené slabým duchom. Bol slabý a nezodpovedný. Niektorí muži nezvládajú nároky, ktoré so sebou otcovstvo prináša,“ povedala stará mama. Okuliare jej skĺzli po nose, a keď rozprávala, pozerala sa na mňa ponad ne. „Možno bol tvoj otec jedným z nich.“

Bolo to doteraz to najkrajšie, čo o ňom kedy povedala. Zriedkavo sa o ňom vyjadrovala bez toho, aby nepoužila slová ako ‚opitý‘ a ‚detinský‘. Vždy jej vtedy stuhnú plecia, našpúli pery a vidno na nej, že by radšej hovorila o hocičom inom, len nie o mojom ockovi.

Nikdy sme sa nedostali ďalej, napríklad čo študoval, lebo starká zmenila tému a začala mi rozprávať, ako ráno vyhrešila mladého muža, ktorý mal v metre vyložené nohy na sedadle.

Tak či onak, zostali sme len my dve so starkou, a to na mieste, kde sa stará mama narodila, na búrlivom severovýchodnom pobreží, v mestečku zvanom Whitley Bay. Podľa starej mamy však nebývame vo Whitley Bay – ale v Monkseatone, čo je o trochu viac nóbl, ako by povedala väčšina ľudí, a začína o také tri-štyri ulice smerom na zá-

pad. Pre mňa je to stále Whitley Bay. Takže teraz si šťastne nažívame v tom istom dome, ale vraj v inom meste.

Nuž, *hovorím*, že iba starká a ja. Je tu však aj prastarká, starkina mama. Nechodíeva k nám často. Má takmer sto rokov a je ,duchom neprítomná', vravieva stará mama, ale nemyslí to zle. Pred rokmi dostala mŕtvicu, to je, keď krváca mozog – mala ,komplikácie' a už sa nikdy celkom nezotavila.

Prastará mama žije v domove dôchodcov v Tynemouthe, čo je od nás niečo vyše troch kilometrov. Nikdy toho veľa nenarozpráva. Keď som ju naposledy navštívila, mala som hrozne veľa vyrážok a ona spod prikrývky vytiahla svoju drobnú ruku a pohladila ma po tvári. Potom otvorila ústa, ale nič z nich nevyšlo.

Niekedy tak premýšľam, čo by sa stalo, keby *bola* niečo povedala. Bolo by sa zmenilo to, čo nastalo potom?

Kapitola piata

Bol so mnou. Zase. Už tretíkrát tento týždeň.

Stalo sa to iba niekoľko dní predtým, než som sa stala neviditeľnou, takže už sme skoro tam.

„Máš sa dobre, Effel?“ povedal. „Ideš domau? Pôjdem s tebou, hej?“

Ani mi nedal inú možnosť, keďže sa zjavil, práve keď som zatvárala skrinku, a on akoby tam striehol iba na to.

(Mimochodom, vyhľadala som si slovo ‚nadutý‘. Znamená to ‚veľa si o sebe myslieť‘, a to na Elliota Boyda sedí. Prekáža mi na ňom kopec ďalších vecí. ‚Effow‘ je jednou z nich alebo, ako on hovorí, ‚Effel‘. Ja viem, že za to môže jeho prízvuk, ale keď už mi prischlo meno, ktoré sa používalo pred sto rokmi, tak by bolo pekné, keby ho aspoň správne vyslovoval.)

Kráčali sme teda domov a Elliot Boyd neprestajne komentoval svoju momentálne najobľúbenejšiu tému: maják vo Whitley Bay. Bola to aspoň zmena, pretože minulý mesiac bol posadnutý tým, že sa mi snažil predvádzať kartové triky.

Maják stojí na konci pláže. Je k *ničomu*, objavuje sa len na pohľadniciach. Nesvieti, ani nič podobné, a táto skutočnosť hrozne žerie Elliota Boyda. (Jedine jeho, pokiaľ viem.)

Naučila som sa – bez toho, aby som to chcela vedieť, nasledovné:

1. Maják postavili v roku tisícosemsto-niečo-alebo-inom-roku, ale v podstate tu stál vždy.

2. Kedysi to býval najjasnejší maják v celej Británii. Uznávam, že toto bolo *tak trochu* zaujímavé.
3. Cez zadné dvere, ktoré nikdy nie sú zamknuté, sa dá vystúpiť až na jeho vrchol.

Na jeho nadšení je niečo dojímavé. Bude to asi tým, že nepochádza odtiaľto. Pre všetkých ostatných je to totiž iba nepoužívaný maják na konci pláže, chápete? Jednoducho tam len... stojí.

Pre Elliota Boyda je to však spôsob, ako presvedčiť ľudí, aby ho mali radi. Mám dojem, že iba predstiera, ako mu nezáleží na tom, čo si ľudia myslia, v skutočnosti mu však na tom dosť záleží a tajne dúfa, že zaujímať sa o niečo tunajšie by mohla byť tá správna cesta.

Môžem sa, samozrejme, mýliť.

Možnože:

a) je to otravný exot. Alebo

b) sa tým svojim neustálym táraním snaží niečo skryť. Všimla som si, že nikdy nerozpráva o sebe alebo o svojich rodičoch: vždy je to o *niečom*. Možno sa mýlim. Je to len podozrenie. Čoskoro to vyskúšam: spýtam sa ho na rodinu a uvidím, ako zareaguje.

Každopádne, ja som sa vypla a nechala som ho, nech si šomre, lebo po pravej strane sme sa blížili k salónu, ktorý si už niekoľko týždňov prezerám.

Whitley Road je široká ulica s poloprázdnyimi kaviarňami, dobročinnými obchodíkmi, nechťovými štúdiami (podľa staršej ‚vsutku nevkusnými‘) a – tesne vedľa seba – sú dve soláriá, Gordie Bronze a Opaľovací salón Whitley Bay, ktorý jednoznačne vyhráva cenu za najmenej nápaditý názov pre salón na celej ulici.

Obzerala som si výklad solária Gordie Bronze. Bol na ňom obrovský rukou písaný nápis: VÝPREDAJ – SOLÁRIUM SA RUŠÍ, a keby sa obchody vedeli usmievať, konkurenčný salón hneď vedľa by *celkom určite* vystrúhal povýšenecký úsmev.

Nemala som to srdce povedať Elliotovi Boydovi, aby zavrel klapačku/odišiel/prestal ma otravovať tým majákom a nejakým tým svojím plánom, ale priala som si, aby už zmlkol.

Koho to zaujíma?

„Naozaj, Effel, tso by boua hračka! Zoženieme ešte pár ľudí, urobíme jednoduchú webstránku, kde tso spropagujeme, nič viac. Nazvime to ‚Zasvieť svetlo‘ – poznáš to, ako v tsej pesničke?“

Začal spievať. Na ulici a rozhodne nie iba popod fúz.

„*Zasvieť svetlo, túžim dnes v noci po tebe, láska! Urob, urob niečo, niečo... túžim po tebe, láska!*“

Ludia si nás obzerali.

„Je tso významná pamiatka, nie? Maua by žiarit’ – sveteuný signáu do ceuého sveta. Inak je tu nanič, nie?...“

A rozprával ďalej. Pred pár dňami už spomenul tieto ‚fakty o majá-koch‘ v škole na triednickej hodine. Nikoho to nejako zvlášť nezaujímalo. Prevládal všeobecný názor, že je/bol blázon.

Vnútri solária Geordie Bronze boli svetlá zväčša zhasnuté, iba na recepcii sedela žena a čítala časopis.

„Idem sem,“ povedala som a pohla som sa smerom k dverám. „Nemusíš na mňa čakať.“

„Ehm, ja sa neponáhuam, vďaka, Eff. Počkám tsu na tseba. Je to... veď vieš, je to babské miesto, chápeš?“

Vedela som, čo tým myslí. Soláriá, ako aj nechtové štúdiá a kader-níctva nie sú prirodzeným prostredím pre chlapca v puberte.

Podľa mňa starká považuje rozhovory s cudzími ľuďmi za veľmi dôležité. Nikdy nepovedala, že hanblivosť je niečo ‚nevkusné‘, pretože nie je až taká pomätená, ale rozhodne si myslí, že sa tomu ‚netreba oddávať‘.

„Každý, kto má desať rokov a viac,“ povedala mi na moje desiate narodeniny, „sa už mal naučiť držať hlavu vzpriamene a rozprávať zreteľne, a ak to dokážeš, si rovnocenná s kýmkoľvek.“

Tak som teda napriamila chrbát a otvorila dvere, ktoré zacinkali, čo spôsobilo, že dievča na recepcii zodvihlo zrak od časopisu.

Mala platinové, umelo predĺžené vlasy a žuvala žuvačku. Oblečený mala bielu (čičký) plášť s gombíkmi na jednej strane, aký nosia dentálne hygieničky, a vďaka tej farbe vyzerala jej opálená tvár ešte tmavšie.

Usmiala som sa a vykročila smerom k recepcii.

„Dobrý deň,“ povedala som.

(Aby som nezabudla, stará mama vždy odporúča pri prvom stretnutí povedať: „Teší ma,“ ale ona žije už šesťdesiat rokov, a ja nie.)

Podľa menovky na plášti sa volala Linda. Linda prikývla na pozdrav a na sekundu prestala žuvať.

„Vidím, že predávate nejaké prístroje,“ pokračovala som.

Prikývla. „Hej.“

Nasledoval krátky rozhovor, počas ktorého sa mi podarilo zistiť, že celkovo majú na predaj tri prenosné opaľovacie kabínky, pretože solárium Geordie Bronze viedlo ‚cenovú vojnu‘ s tým od vedľa a prehralo ju. Solárium Geordie Bronze bolo stratové, alebo tak nejako.

Tie opaľovacie kabínky by mohli byť moje za ‚dve tisícky‘ za kus. Dvetisíc libier.

„Aha,“ odvetila som. „Ďakujem.“ Pobrala som sa k dverám.

„Počkaj, zlatko,“ povedala Linda. „To akože má byť pre teba?“

„Uhhh... áno.“

„Chceš to na...?“ A rukou si okolo tváre urobila niečo ako kruhový pohyb, ktorý znamenal: „Chceš to na vyrážky?“

Súhlasne som prikývla, ale pomyslela som si: *Aká držaňa!*

Trochu sa pousmiala a vtedy som si všimla, že pod hrubým nánosom mejkapu a opálením má líca posiate jamkami ako šupa grapefruitu.

Jazvy po akné.

„Ach, zlatko. Máš to blbé, hééé? V tvojom veku som to mula také istééé.“ Odmlčala sa, potom sa na mňa znova zadívala, hlavu naklonila na jednu stranu a dodala: „Hoci... nie až takééé zlééé, ako to máš ty.“

Júj, vďaka. Kývla na mňa, aby som ju nasledovala do zadnej časti salónu, kde strhla plachtu z dlhého bieleho solária a nadvihla kryt.

Predpokladám, že ste už niekedy videli solárium. Lahnete si doň, stiahnete kryt a ste v ňom uzavretí ako v obrovskom hriankovači. Nad vami aj pod vami sa rozžiarila UV trubice a, nuž, to je asi tak všetko.

„Je to rozbitééé a starééé,“ povedala Linda a pretrela škrabanc na kryte. „Ale stále funguje. Len sme ho už zakázali komarčne používať. Nové predpisy. Šak ho nemóóóžeme ani predať. Zajtra ho vyhodíme na smatisko.“

Aby som to skrátila, dala mi ho zadarmo (super, že?) a o päť minút neskôr som ho už s Elliotom Boydom niesla po ulici Whitley Road, každý za jeden koniec.

Uprostred cesty domov sme sa na chvíľu zastavili, aby sme si odpochinuli. Funel oveľa viac ako ja.

„Nikdy som nebau opáuený,“ povedal. „Nikdy som nebau v zahraničí.“

Ak náhodou narážal na to, že by niekedy chcel prísť a vyskúšať ho, tak som radšej predstierala, že som nerozumela. Ale ani on by asi nemal tú drzosť, aby sa ma to spýtal priamo.

„Len som tsak rozmýšľuau, že keď už ti tseada pomáham odniesť ho domau, či ho môžem niekedy prísť vyskúšať.“

Hmm. Prešibaný. Nebola som schopná povedať nie. Asi by to bolo dosť drzé a on sa tak potešil, že blábotal ďalej – navrhoval, kedy by mohol prísť, a básnil o tom, aký bude opálený – a ja som ho jednoducho prestala počúvať a vliekla som tú vec po chodníku.

Po pätnástich spotených minútach som urobila v garáži miesto. Oprela som solárium do zvislej polohy, zakryla ho plachtou, a tak akosi splynulo so starým šatníkom, kopou škatúl a inými garážovými haraburdami určenými do kostolného bazára.

Starká bola vonku s Lady. A aj tak nepoužívame garáž na nič iné, iba na skladovanie vecí.

Dokonca mi napadlo, že starká do garáže skoro vôbec nechodí, a tak by som jej to asi ani nemusela povedať. Úplne najmenej zo všetkého by som si želala, aby mi zakázala používať solárium buď preto, lebo je „nevkusné“, alebo je nebezpečné, alebo spotrebuje veľa elektriny, alebo... čo ja viem čo ešte. Stará mama je niekedy čudná. Človek nikdy nevie.

Boyd bol celý červený a potil sa.

„Budeš pekne opálená,“ povedal.

Snažil sa konverzovať, a keďže bol taký milý a pomohol mi to odniesť, tak som mu odvetila: „Áno. Ehm... vďaka za, veď ty vieš za čo...“

Nastalo také to zvláštne ticho, predtým než som povedala: „Tááák, ehm... radšej už, chápeš... ehm...“

A on odpovedal: „Dobre, ehm... ja idem... ved' vieš... ehm... Ahoj.“

To bol koniec. Odišiel.

Kým stará mama nevošla dnu prednými dverami, snažila som sa, aby ma nenapínalo, keď som do seba tlačila svoju dennú dávku nápoja nazvaného Úžasne čistá pleť od doktora Changa (už sú to tri týždne a žiadny náznak zlepšenia).

„Ahoj, starká!“ povedala som, keď vošla do kuchyne.

Stará mama na mňa vrhla pohľad, ktorý by sa pokojne mohol zaradiť aj k tým podozrievavým. Správala som sa priveľmi natešene?

Možno som sa nad tým príliš zamýšľala.

Neskôr som si spomenula na okrúhlu, spotenú hlavu Elliota Boyda a napadlo mi, že som bola pri ňom celkom blízko a on nesmrdel.

Kapitola šiesta

Nasledujúci deň bola sobota a ja som sa nevedela dočkať, kedy vyskúšam to solárium, ale nemohla som, lebo moja prastará mama mala sté narodeniny a v domove dôchodcov, kde bývala, jej robili malú oslavu.

Hovorím ‚oslavu‘, akoby to mal byť nejaký divoký večierok, čo, samozrejme, nebol, keďže ja a starká sme vlastne jediná rodina, ktorú prastará mama má. Bola tam torta, niekoľko ľudí z kostola, niektorí obyvatelia a zamestnanci domova dôchodcov Priory View, a to bolo asi tak všetko.

Prastará mama žije v tomto domove od nepamäti. Vraj keď sa starká presťahovala späť na severovýchod, prastará mama ešte žila vo veľkom starom dome v Culvercote sama. Prastarý ocko zomrel dávno predtým a potom sa prastarká vytrepala v kuchyni na zem. (Starká vždy vravieva, že ‚spadla‘, čo si myslím, že je zvláštne. Ja nikdy ‚nepadáť‘ na zem. Ak sa niekedy vytrepem, tak sa skrátka ‚vytrepem‘.)

Dom predali, urobili z neho byty a starká sa nasťahovala sem. Z domova dôchodcov vidno na malú pláž a starý kláštor hore na útese.

Je tu veľmi ticho a *veľmi* teplo. Len čo vojdete dnu cez veľké hlavné dvere, studený, pobrežný vánok z vonku vystrieda teplá, vydýchaná vzduchová prikrývka, ktorá je úžasne čistá a zároveň aj trochu špinavá. Vôňa čistoty sa šíri z dezinfekčných prostriedkov, leštidla na nábytok a osviežovačov vzduchu. Menej čistý vzduch spôsobuje zápach školských obedov a iných vecí, ktoré neviem rozpoznať a asi ani nechcem.

Na chodbe s hrubým kobercom je izba prastarej mamy. Dvere boli dopoly otvorené. Počula som, ako sa s ňou vnútri nahlas rozpráva nárečím geordie veselá opatrovatelka.

„Tak tu ste, Lizzie, srdiečko. Vy šťastnááá narodeninovááá oslavankyňa, máááate návštevu. Žiadne neslušné správanie, hm? Ja vááás sledujéeém!“

Opatrovateľka na nás žmurkla, keď odchádzala z izby, a pre mňa bolo opäť záhadou, prečo sa s ňou takto rozprávajú. Chcelo sa mi ísť za opatrovatelkou a povedať jej: „Má sto rokov! Prečo sa s ňou rozprávate, akoby mala šesť?“

Jasné, že to nikdy neurobím.

Prastará mama sa volá pani Elizabeth C. Freemanová. Starká povedala zamestnancom, že ju nikto nikdy nevolal Lizzie, a že by bola radšej, keby ju volali pani Freemanová, ale podľa mňa si mysleli, že je nafúkaná.

Ja viem, že by sa mi malo páčiť chodiť za prastarkou, ale nerobím to rada. Nie je to kvôli nej. Prastará mama je láskavá a neškodná stará dáma. Takže: čo sa mi nepáči, som *ja*. Neznášam túto povinnosť, nudím sa tam a necítim sa tam dobre.

Ešte horšie je to, že ten deň mal byť výnimočný. Sto rokov? To je naozaj parádne. Prialo som si, aby to so mnou lomcovalo viac.

Potom sa starká rozrozprávala. Skoro vždy je to monológ, pretože prastarká zriedkavo reaguje, radšej sa pozerá von z okna a prikyvuje, občas vykúzlí nenápadný polovičný úsmev. Niekedy pritom dokonca aj zaspí. Vyzerala úto v tom veľkom kresle, podopretá vankúšikmi, a malá hlava jej vykúkala spod vlnenej deky.

„Tak, mami, ako sa ti darí? Bola si dnes na prechádzke? Vonku je poriadne divoké počasie, však Ethel?“

„Áno, veľmi veterno.“

Zvyčajne sa odo mňa neočakáva, že budem veľa rozprávať, a tak len sedím na stoličke pri okne, pozorujem vlny a pozerám, ako tikajú minúty na hodinách vedľa postele. Raz za čas utrúsím nejakú poznámku a niekedy si sadnem vedľa prastarkej a chytím ju za tenkú ruku, čo sa jej asi páči, lebo mi ju stisne, hoci len slabo.

Tak nejakto šlo aj tentoraz, až na to, že ku koncu sa stalo niečo zvláštne.

Po tom, čo starká niekoľko minút rozprávala, zahlásila niečo o zohrievaní párkov v cestíčku a išla sa porozprávať s kuchármi.

Vtedy sa prastarká na mňa otočila a chvíľku sa zdalo, že zbystrila svoje usznené, sivé oči a dôkladne si ma prezerala. Najskôr som si myslela, že sa pozerá na moje vyrážky, tak som sa obrátila na odchod, ale prastarká mi zovrela ruku pevnejšie na znak toho, aby som zostala, a ja som si uvedomila, že neskúma moju pleť. Miesto toho mi hľadela priamo do očí a vystrašila ma tým, že vysúkala zo seba celú vetu.

„Koľko máš rokov, miláček?“

(Prastarká ma volá miláček. Je to staroveký geordijský výraz náklonnosti. Domnievam sa, že prastará mama je jediný žijúci človek, ktorý ho ešte používa. Nikdy ma nevolá Ethel. Vždy len miláček.)

Jej slová zneli ako tiché krákanie – boli prvé, ktoré nám prastarká toto ráno povedala.

„Prastarká, mám skoro trinásť rokov.“

Nepatrne prikývla. Stará mama sa vrátila do izby, ale prastarká si ju nevšimla.

Prastarká povedala: „Tigrica.“

Iba to, tigrica.

A potom s veľkou námahou povedala: „Csíí. Ti-gri.“

Trochu som sa naklonila a spýtala sa: „Čo si povedala?“

Znova, troška zreteľnejšie: „Cica. Tigrica.“

Ukázala na mňa a váhavo sa pousmiala.

Pozrela som na starkú a jej tvár úplne *zbledla*. Myslím to vážne – farba z jej tváre zmizla. A potom, akoby samu seba nachytala, začala byť strašne hlučná, strašne energická v štýle: „Takže oslava sa začína. Čo keby sme ťa upravili, mama? Povedala som im, že nechceme, aby nám tie párky v cestíčku priniesli hneď na začiatok...“ A tak ďalej. Dlhý monológ, čo všetko treba urobiť, čo bolo *zjavne* preto, aby odlákala pozornosť od toho, čo prastarká práve povedala.

Nemala som ani tušenia, o čo šlo. Vôbec. *Tigrica*? Povedala naozaj ‚cica‘? Alebo niečo iné? Ide o to, že prastará mama má sto rokov a nie všetko funguje, ako by malo, ale v skutočnosti nie je *senilná*.

Otočila sa k starkej. V očiach mala ešte stále tú silu a na okamih vyzerala, akoby mala o polovicu rokov menej.

„Trinášť,“ zopakovala. Niečo sa dialo a mne to nedochádzalo, nechala by som to tak, keby sa starká zrazu nezačala správať energicky a vecne.

„Áno, rastie ako z vody, však, mama?“ odvetila starká a nútene sa pousmiala. „Ako rýchlo to ide, hm? Pánabeka, už je toľko hodín! Poďme radšej do spoločenskej miestnosti. Už na nás čakajú.“

PRIZNANIE

Takže je tu aj ďalší problém spojený s návštevami prastarej mamy, dokonca aj pri takej radostnej príležitosti, akou sú narodeniny. Zo starých ľudí mi je smutno.

Jednoducho: dospievam, ale oni si tým už dávno prešli a stávajú sa *detinskými*. Všetko urobia za nich, pre nich a nemôžu takmer o ničom rozhodovať, ako keby boli malé deti.

Je tam jeden muž, ktorý je veľmi starý a veľmi hluchý, a zamestnanci musia kričať, aby ich počul. Kričia tak hlasno, že ich všetci ostatní počujú, čo je istým spôsobom smiešne aj nie.

„UHM, STANLEY! VIDÍM, ŽE SA VÁM DNES RÁNO HÝBALI ČREVÁÁÁ!“ hulákala raz jedna z opatrovateliek. „TO JE DOBRÉÉÉ! ČAKALI STE NA TO CELÝ TÝŽDEŇ, VŠAK?“

Chudák starý Stanley. Usmial sa na mňa, keď som prešla popri jeho izbe. Dvere sú vždy otvorené. (Vlastne väčšina dverí je otvorených a človek si nemôže pomôcť, aby nenakúkal dnu. Je to tu tak trochu ako v nejakej prekúrenej zoo.) Keď sa usmial, odrazu vyzeral o sedemdesiat rokov mladší, a to ma prinútilo tiež sa usmiať, ale potom som sa zas a znova cítila smutne a previnilo, pretože prečo by ma malo tešiť, že vyzerá mlado?

Čo je zlé na tom byť starý?

Kapitola siedma

Jedna z opatrovateliek tlačila na vozíku prastarú mamu z izby, starká cupitala za ňou a mňa nechali samu zísť na more.

Niečo chýbalo. Niekoľko chýbal.

Moja mama. Mala tu byť. Štyri generácie žien z jednej rodiny a na jednu z nich – moju mamu – sa zabudlo.

Ako veľa si toho pamätáte z detstva? Predtým než ste dovšili, povedzme, štyri roky?

Starká hovorí, že si pamätá len útržky.

Myslím si, že je to takto: vaša pamäť je ako veľký džbán, ktorý sa postupne naplňa, viac a viac. Kým sa dostanete do veku mojej starkej, vaša pamäť je viac-menej plná, takže ju musíte začať vyprázdňovať, aby ste si vytvorili priestor, a najjednoduchšie sa zbavíte toho, čo je najstaršie.

Pre mňa sú však spomienky na moje detstvo jediné, čo mi po mame zostalo. Plus skromná zbierka predmetov v jedinej kartónovej škatuli s vrchnákom.

Najdôležitejšia vec v nej je tričko. To zbadám vždy, keď škatuľu otvorím, lebo je zo všetkých vecí najväčšie. Obyčajné tričko. Patrilo mame a ešte stále z neho cítim jej vôňu.

Škatuľu mávam v skrini, a keď ju otvorím, vyberiem z nej tričko, priložím si ho k nosu a zatvorím oči. Snažím sa rozpamätať si na mamu a nebyť pritom smutná.

Tá vôňa i spomienka sú teraz už len veľmi nepatrné. Je to kombinácia pižmovej voňavky, pracieho prášku a potu, ale čistého potu – nie toho syrového zápachu, po ktorom smrdí Elliot Boyd, ako tvrdia ľudia, a ktorý som ja z neho nikdy necítila. Je to jednoducho vôňa človeka. Môjho človeka, mojej mamy. Najviac je ho pod pazuchami trička, čo síce znie nechutne, ale nechutné to nie je. Jedného dňa tá vôňa zmizne. A to ma trochu desí.

Je tu takisto moja narodeninová pohľadnica a rým z nej poznám naspamäť.

*Miláčik môj zlatunký,
na tvoje úplne prvé narodeninky
touto pohľadnicou ti chcem zaželať
radosti a šťastia priveľa.*

A rukou je úhľadne napísané: *Mojej Boo veselé prvé narodeniny od mamičky xoxox.*

Mama ma prezývala Boo. Starká vravela, že ma tak nechce volať, lebo je to niečo špeciálne len medzi mnou a mamou, čo je super. Je to, akoby sme mali tajomstvo, ja a mama, niečo, čo je len naše.

Na tej pohľadnici je pekné aj to, že prebrala trošičku vône z trička, takže vôňa papiera sa mieša s vôňou mojej mamy.

Premýšľala som o tom, keď som sedela v prastarkinej izbe, ale starká prerušila moje myšlienky.

„Ethel, ideš alebo budeš ďalej snívať? A prečo ten nešťastný výraz? Predsa oslavujeme!“

Rýchlo to preletím, pretože to bolo také vzrušujúce, ako by ste očakávali... okrem ďalšej podivnej veci, ktorá sa stala ku koncu.

PRASTARKINA OSLAVA

Hostia:

Okolo dvadsať ľudí. Okrem mňa a opatrovateľky Chastity všetci ostatní boli už riadne dospelí alebo priam starovekí.

Čo som mala na sebe:

Svetlofialové kvetinkové šaty a k tomu zladenú čelenku. Starká povedala, že vyzerám rozkošne. Vôbec nie. Dievčatám, ktoré vyzerajú ako ja, by mali dovoliť nosiť rifle a tričko, až kým celá tá neohrabaná-kožná-vyrážková záležitosť nepominie. V tejto situácii som vyzerala ako *kreslená* verzia škaredého dievčaťa v pekných šatách.

Čo som povedala:

„Dobrý deň, ďakujem, že ste prišli... Áno, už mám skoro trinásť rokov... Nie, ešte neviem, z čoho budem maturovať... Nie, [hanblivý, predstieraný úšklabok] zatiaľ žiadny frajer...“ (Môžem k tomu niečo dodať: prečo si starí ľudia myslia, že sa môžu vypytovať na frajerov a iné veci? Je to nejaké právo, ktoré získaš, len čo dosiahneš sedemdesiatku?)

Čo som robila:

Roznášala som jedlo. Starká sa ma predtým opýtala, čo by mala podávať, ale môj návrh, že by to mali byť želé cukríky Jelly Belly a zemiakové lupienky Doritos, ostal bez povšimnutia. Miesto toho tam boli olivy, slivky obalené kúskom slaninky (fuj – či *nápad* to bol?) a liliputánske uhorkové sendviče. Šanca, že sa mi niečo z toho podarí prepašovať do úst, bola veľmi malá, až nulová.

Čo robila prastará mama:

Sedela v strede izby, trochu neprítomne sa usmievala a kývala hlavou, keď k nej nejakí ľudia podišli, aby jej zablahoželali. Myslela som si, že nie je úplne pri zmysloch a že netuší, čo sa deje. Ukázalo sa, že sa mýlim.

Fotografia:

Fotograf z denníka *Whitley News Guardian* ma odfoťil so starkou a prastarkou pri obrovskej torte. Mal malinký digitálny fotoaparát namiesto takého veľkého s bleskom, ktorý robí cvák! Trochu ma to sklamaťlo: akože, ak mám byť v miestnych novinách, malo by to byť niečo vzrušujúce, špeciálne, chápete? (Pozor na iróniu: ukáže sa, že tá fotografia bude mať dramatické následky.)

Kapitola ôsma

Aby sme sa pohli ďalej, pani Abercrombiová bola na oslave s Geoffreyom, svojim trojnohým yorkshirským teriérom, ktorý bol zase raz rozzúrený, vrčal a ceril zuby a ja som prišla s novou teóriou. Myslím si, že je preto taký nevrlý, lebo ho pani Abercrombiová nenechá prebehnúť sa. Neustále ho drží na jednej ruke. Tiež by ma rozčuľovalo, keby som bola naveky pritlačená na obrovskú hrud pani Abercrombiovej.

Starká vyzerala pekne. „Hotový obrázok,“ ako povedal dôstojný pán Henry Robinson.

Usrkla si perlivej vody z pohára a jemne sa pousmiala, kedykoľvek sa s ňou niekto rozprával, čo je v podstate starkin najväčší prejav spokojnosti. Starká sa takmer vôbec nesmeje – „Dámy sa nerehocú, Ethel. Je to dosť nevhodné u mužov. U žien vrcholne otrasné.“

(Ja osobne mám na to svoj názor a nemá to nič spoločné s ,otrasným'. Myslím si, že hlboko v jej vnútri starkú niečo trápi. Ja to nie som, ani prastará mama, ale čosi iné. Možno je to práve moja mama, ale mám pocit, že je v tom niečo viac.)

Posledný odišiel farár. Na klavíri zahral pesničku ‚Vela šťastia, zdravia‘, potom pridal jednu klasickú skladbu, ktorú vedel spamäti, a všetci mu tleskali. Starý Stanley tleskal *veľmi* oduševnene a kričal: „Bravó! Bravó,“ až kým ho jedna z opatrovateliek neumravnila ako neposlušné dieťa, čo mi prišlo trochu kruté.

Hneď ako dôstojný pán Robinson odišiel, starká znervóznela a ostala som tam už len ja, lebo starká aj prastarká odišli, keď sa opatrovatelky pustili do upratovania.

„Prepánakráľa, mami, pozri, koľko je hodín! To bol poriadne divoký večierok!“ „Divoký večierok“ v podaní starkej znamená oslava, ale bola iba jedna hodina popoludní. Čím ste starší, tým sa podľa mňa oslavy začínajú skôr.

Namojveru, keby som už nemala podozrenie, že sa niečo deje, tak zlý herecký výkon mojej starkej by ma určite prinútil zbystriť pozornosť. Nevedela sa dočkať, kedy odíde.

Každopádne, tá poznámka „pozri, koľko je hodín“ zapôsobila na prastarkú tak, ako keby zhasla žiarovka. Do tváre sa jej vrátil ten neprítomný pohľad sprevádzaný neustálym prikyvkávaním a to bolo všetko.

Nuž, skoro všetko.

Keď som sa naklonila, aby som prastarkú pobožkala na tenučké líce, pošepala mi do ucha: „Príd zas, miláček.“

„Ó áno,“ odvetila som. „Prídeme čoskoro.“

Prastarká vrhla pohľad na starkú, ktorá bola na polceste k dverám, a z toho, ako to urobila, som okamžite vedela, čo si myslí.

Vráť sa bez nej je to, čo si myslela.

Toto, čo som vám rozpovedala, je zvláštne. Toto a tá vec s tigricou.

Čo sa to vlastne dialo? Nech to bolo čokoľvek, prečo bola stará mama taká znepokojená?

Kapitola deviata

Viezli sme sa domov. Viac ako tri kilometre, počas ktorých som sa mohla starej mamy opýtať: ‚Starká, čo mala prastarká na mysli, keď povedala „cica“ a „tigrica“?‘

Lenže na nič som sa nezmohla, pretože od chvíle, čo sme sa ocitli v aute, starká takmer nepretržite rapotala, podľa mňa zámerne, aby som jej nemohla položiť otázku, ktorú som sa jej tak veľmi chcela opýtať.

Dôstojný pán Henry Robinson toto, pani Abercrombiová tamto, párky v cestíčku neboli poriadne zohriate, hoci som ich o to žiadala, ‚tá milá cudzinka‘ (Chastity), ktorá hovorila úžasne po anglicky, dokonca pretriasala aj vzor na koberci (‚naozaj si myslím, že špirálové vzory na koberci sú tak *trochu* nevkusné‘), a tak ďalej... A ďalej.

Namojdušu si myslím, že sa nezastavila ani vtedy, keď sa nadychovala.

Dnes by som nemala žiadnu šancu použiť solárium, to mi bolo jasné. Potrebovala som viac času, keď bude stará mama dlhšie preč, ale to sa asi do ďalšieho dňa nestane. Počkám, keď bude zaneprázdnená kostolom či jedným z tých svojich výborov.

Ráno budem mať iba pre seba. Takže aj keď som bola trochu zmätená z toho, čo sa deje okolo starej a prastarej mamy, tešila som sa, že už čoskoro vyskúšam najnovšiu zbraň v mojom boji s akné.

Soláriá, mimochodom, celkom určite patria do kategórie vecí, ktoré by stará mama opísala ako ‚vskutku nevkusné‘. Na svete je veľa vecí, ktoré starká považuje za ‚vskutku nevkusné‘:

- Soláriá, ako som už spomenula. V podstate hocijaký druh neprirodzeného opálenia.
- Špirálové vzory na kobercoch, očividne. Ale iba ,trošku‘.
- Tetovania a pírsingy na iných miestach než na ušiach.
- Pírsing na ušiach, ak máte menej ako šesťnásť.
- Deti pomenované podľa miest, čo celkom určite platí pre Jarrow a Jesmonda Knightovcov. Brooklyn Beckham sa *neráta*, pretože starká raz stretla Davida na jednej charitatívnej akcii a vraj sa správal ako ,ozajstný džentlmen‘. A pekne voňal.
- Značkové psy. V podstate hocičo, čo sa začína slovom ,značkový‘, čiže: rifle, kuchyne, kabelky a podobne.
- Väčšina ľudí z televízie.
- Zavesené kvetináče v košíkoch.
- A ak rozmýšľate nad tým, že prevrátite oči nad absurditou tohto zoznamu, tak vedzte, že: prevracanie očí je tiež nevkusné.

Poviem vám, mohla by som pokračovať: z tohto zoznamu by sa dala napísať kniha, a to som ešte nezačala s takými vecami, ktoré nie sú ,vskutku nevkusné‘, ale ,neuveriteľne nevkusné‘. Tu sú prvé tri ,neuveriteľne nevkusné‘ veci na dnešný deň:

- Jedenie na ulici.
- Všetky denné televízne programy a ľudia, ktorí ich pozerajú, a väčšina programov, ktoré nevysiela kanál BBC, najmä kanály Sky.
- Futbal (David Beckham sem ale nepatrí, pre vyššie uvedené dôvody).

Mimochodom, toto slovo ,nevkusný‘ znamená ,nedostatok vycibre-